

Kjerkegor: Ponavljanje 3

Kao što smo prethodno videli, za Konstantina je ponavljanje kategorija o koju se metafizika slama. Konstantin je tvrdio da je interes metafizike ponavljanje, ali da je ujedno ono što metafiziku dovodi do njenog kraja. Sada ćemo sumirajući prethodno rečeno polako preći na analizu dela koje je Kjerkegor potpisao svojim imenom i koja govore o samom ponavljanju preko tematizacije tri egzistencijalna lika - Jova, Pavla i Ane - u pitanju je Osamnest *poučnih govora*.

Kao i za Konstantina i ovde je ponavljanje način postajanja. Kakvo je ponavljanje postajanje? Ponavljanje je ono postajanje unutar kojeg se, paradoksalno, krajnja tačka podudara sa početnom, ali se istovremeno razlikuje od nje. Dakle, u pitanju je kretanje unutar kojeg ništa novo nije dodato starom, već je staro postalo novo - kako kaže Kjerkegor.

Strogo govoreći ponavljanje ne nastupa nikada ukoliko se pod ponavljanjem misli na ponavljanje određenog elementa unutar celine. Ponavljanje nastupa samo onda ukoliko se sama celina ponavlja. Dakle, ponavljanje, u strogom smislu, onemogućava tačku posmatrača - onoga koji stoji sa strane i koji bi sam fenomen ponavljanja reflektovao čisto teorijski. Setimo se da je trenutak najviše Konstantinove sreće u delu *Ponavljanje* prekinut time što ga je odjednom oko zasvrbelo. Rekli smo da je dati prekid neposrednog gledanja slika nemogućnosti čisto teorijskog zahvatanja fenomena ponavljanja, jer ponavljanje nije stvar saznanja i znanja već stvar postajanja - stvar egzistencije. Pored prethodnog, videli smo da Konstantinova nemogućnost da zahvati ponavljanje, tj. da se izbori za pojam ponavljanja dolazi od toga što je njegov pristup ponavljanju čisto refleksivan - kao što se i samo njegovo ime reflektuje unutar prezimena.